

EDITORIAL

Igselebrar an ika-50 nga anibersaryo han BHB ha pagbulig nga mapadagmit an pagpabagsak ha rehimen US-Duterte

Ginsasaludaran han katawhan Pilipino an Bagong Hukbong Bayan ha ika-50 katuig han pagkatukod hini ilarum han absoluto nga pamumuno han Partido Komunista ng Pilipinas. Ginahanduman nira an ngatanan nga martir nga naghalad han ultimo nga sakripisyo ha lima kadekada han makatadungan nga gerra para ha nasunal ngan pankatilingban nga katalwasan. An susrunod nga niyutiyo nga rehimen tikang kan Marcos waray gud na-kapukan ha BHB bisan kun nagtikang la ini nga mayda pira kadosena nga Pula nga mangaraway ngan magluya nga armas.

Yana, yukot-yukot na an Pula nga mangaraway nga mayda magbakod nga riple ha bug-os nga nasud ngan labaw nga mas andam nga paduguon ngan perdition an usa na naman nga naglalarang nga pasista nga diktadura. Instrumento han katawhan an BHB nga ibulos an katawhan kontra ha usa nga rehimen nga lunod-patay nga nadadabi ha tagdamo nga panmatay, mga panalapas ha tawhanon nga katungod, kurapsyon, *narcopolitics* ngan

terorismo han estado.

Ha sugad, dugang liwat nga naaaghat an katawhan nga maglansar han armado nga rebolusyon tungod ha kawaray han batakan nga mga reporma ngan tungod kay mayda hira gamhanan nga instrumento ha BHB nga hila-rum nga nakagamot ha ira ngan ira ginmamayuyo.

Ilarum han rehimen US-Duterte, dugang nga ginpa-pakurian an katawhan han hiluagan nga kawaray tuna

"Igselebrar...", sundan ha paypay 2

"Ilansar..., "tikang ha paypay 1

ngan kawaray trabaho, naluros nga presyo han mga agrikultural nga produkto, nahitaas nga presyo han mga batakan nga epektos, hitaas nga buhis, ngan magasa nga mga batakan nga serbisyo samtang ginbubusog an militar ngan pulis

Dugang pa, ginkakangalsan han katawhan an rehimen US-Duterte tungod han hiluagan hini nga panmatay ngan iba pa nga grabe nga panalapas ha tawhanon nga katungod ngan internasyunal nga makatawo nga balaud ha "gerra kontra droga" ngan pananalumpigos han estado pinaagi han "kontra-insurhensiya" ngan kontra-Moro nga gerra. Ha pinakamenos, 545 nga barangay an apektado han militarisasyon ha Eastern Visayas. Han 2018, mayda 15 nga biktima han panmatay nga gawas han balaud ha rehiyon. Nagin hiluagan naman an mga ebakwasyon yana nga tuig tungod han ginpapintas nga operasyon militar ha Samar ngan Leyte. Gintatalapas han mga sundalo han 8th Infantry Division han Philippine Army an internasyunal nga makatawo nga balaud ha pagkampo ha mga sibilyan nga komunidad ngan paggamit ha mga sibilyan komo taming, iligal nga panginlabot ha elektoral na kampanya, ngan panharas ha mga gin-akusaran nira nga nasuporta ha BHB.

Madig-on nga nakapundar an BHB ha rehiyon ngan andam ini nga papintason ngan pahiluagon an ginerilya nga pakiggera subay ha kapas. Agud mahimo ini, prinsipal hini nga ginpapasulong an armado nga pakig-away samtang diri ginbubulag an mga kasumpay nga tahas han agraryo nga rebolusyon ngan pagtukod han base panmasa. Ginkakabig han BHB an mga parag-uma ha pagbulig ha pagpatuman han agraryo nga rebolusyon tikang ha pagpamenos han plete, pagpara han usura ngan iba pa nga mga minimum nga demanda, tubtub ha maksimum nga programa han kumpiskasyon ngan pagdistribwer han tuna ha waray tuna. Papitad-pitad liwat nga gintutukod ha kabaryuhan an mga panmasa nga organisasyon, sanga han Partido, ngan mga organo han pampulitika nga poder ngadto ha pagbubug-os han demokratiko nga gubyrno han katawhan.

Hini nga panahon, prinsipal nga tahas han BHB nga maglansar han mga taktikal nga opensiba ha panahon han eleksyon hini nga Mayo nga ipadayon ini tubtub ha unhan. Amo ini an tukma nga baton ha ginpahugot nga kontra-rebolusyunaryo nga gerra ngan terorismo han es-

tado. Dugang pa, ginpapaluya han mga taktikal nga opensiba an paghahadi han rehimen US-Duterte ngan ginrerehistro nga rebolusyon ngan diri an burges nga eleksyon an tinuod nga solusyon ha krisis han Pilipinas.

Ginlalansar han BHB an mga anihi-latibo nga taktikal nga opensiba agud makakumpiska han pusil ngan dugang nga makapakusog. Ginlalansar liwat an mga atritibo nga taktikal nga opensiba labina pinaagi han milisya han katawhan agud gasgason an kaaway. Padayon liwat nga ginhihimo an mga ispesyal nga operasyon agud sirutan an pinakalanong nga parupanalapas ha tawhanon nga katungod, mandarambong ngan iba pa nga kriminal nga ginsentensyahan han husgado han katawhan. Nagpapahimatngon liwat ini nga diri hira poyde magpadayon nga diri nagbaton ha ira mga krimen kontra ha katawhan.

Ginkikita han BHB an tika hiluag ngan tikapintas nga mga taktikal nga opensiba ngan an pag-isa han lebel han gerra han katawhan ha diri maiha nga panahon. Nag-iinop hi Duterte nga mapeperdi hini an BHB ngan an rebolusyunaryo nga kagiusan ha panahon han iya pangatungdanan. Hi Duterte an sigurado nga mapapabagsak ha pagtapo han hiluag nga nagkakaurusa nga prente ngan han bubto han gerra han katawhan ha kabaryuhan. Sanglit, tinuod nga bulawanon an anibersaryo yana han BHB ngan an gin-aatubang nga tidaraon han mas dagko nga kadaugan ha armado nga pakig-away han katawhan para ha nasyunal ngan pankatilingban nga katalwasan. **L**

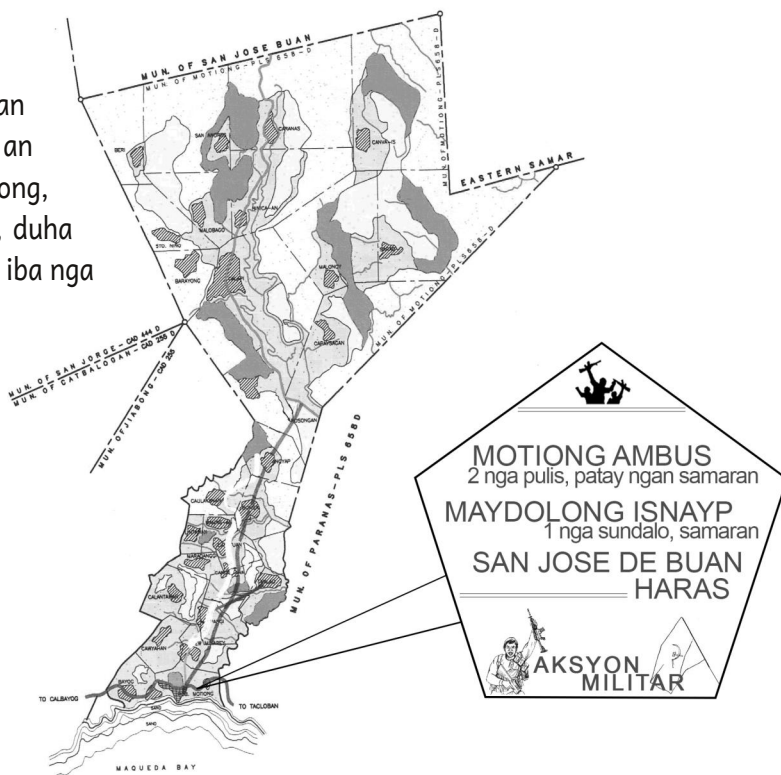
BALITA

1 nga pulis, patay ha ambus han BHB ha Motiong

USA NGA PULIS an patay samtang usa liwat an samaran kahuman ambuson han Bagong Hukbong Bayan (BHB) an usa nga PNP *patrol car* ha Barangay Poblacion 1, Motiong, Samar hadin Marso 11, dapit alas-7 han aga. Samtang, duha pa nga bulag nga aksyon militar an ginbuhat han BHB ha iba nga bungto han Samar hini nga bulan.

Ginpabuthan han mga Pula nga mangaraway an Mahindra *patrol car* han PNP gamit an usa nga *command-detonated explosive* (CDX) nga nakapatay ha sakay hini nga hi PO3 Glenn Meniano ngan nakasamad kan PO1 Jane Abejar. Ginkilala naman han BHB-Eastern Visayas (Efren Martires Command) nga usa nga sibilyan an nasamaran, ngan nagsaad nga andam ini maghatag han bisan ano nga bulig nga kinahanglan hini.

Usa naman nga sundalo an samaran kahuman han operasyon isnayp han mga pwersa han BHB ha Eastern Samar hadton Marso 5, alas-11:30 han aga ha Brgy. Patag, Maydolong, Samar. Nag-ooperasyon an 12 nga elemento han 46th IB nga gin-isnayp han mga Pula nga mangaraway. Nasamaran an usa nga sundalo ha tuo nga pig-i ngan ginkuha han helikopter kinabuwasan han alas-10 han aga. Iginkalipay han katawhan an opensiba han BHB tungod han mga abuso han militar ha ira, ngan nagsering nga unta ginlipol na la an bug-os nga iskwad han mga sundalo. Ginkundenar liwat han katawhan an paggamit han mga sundalo ha mga sibilyan komo taming ha ira pag-atras. Lanong an 46th IB nga parupanalapas han

tawhanon nga katungod ha Samar, nga sugad katemprano han 2005 pa nagsasamwak han pasista nga ngirhat ha prubinsya. (*Kitaon an kasumpay nga artikulo ha ispesyal nga isyu han Larab para ha bulan han Marso 2019.*)

Ginharas liwat han mga Pula nga mangaraway han Arnulfo Ortiz Command an mga elemento han 87th IB ha Brgy. Can-aponte, San Jose de Buan hadton Marso 17. Ini nga aksyon militar baton han BHB ha natikakusog nga panawagan han mga residente nga ihunong han mga sundalo an ira mga operasyon pankombat nga mapan-uwat nira nga gintawag nga "community support program." ■

6 nga armas, ginsurender han mga pugante ha BHB

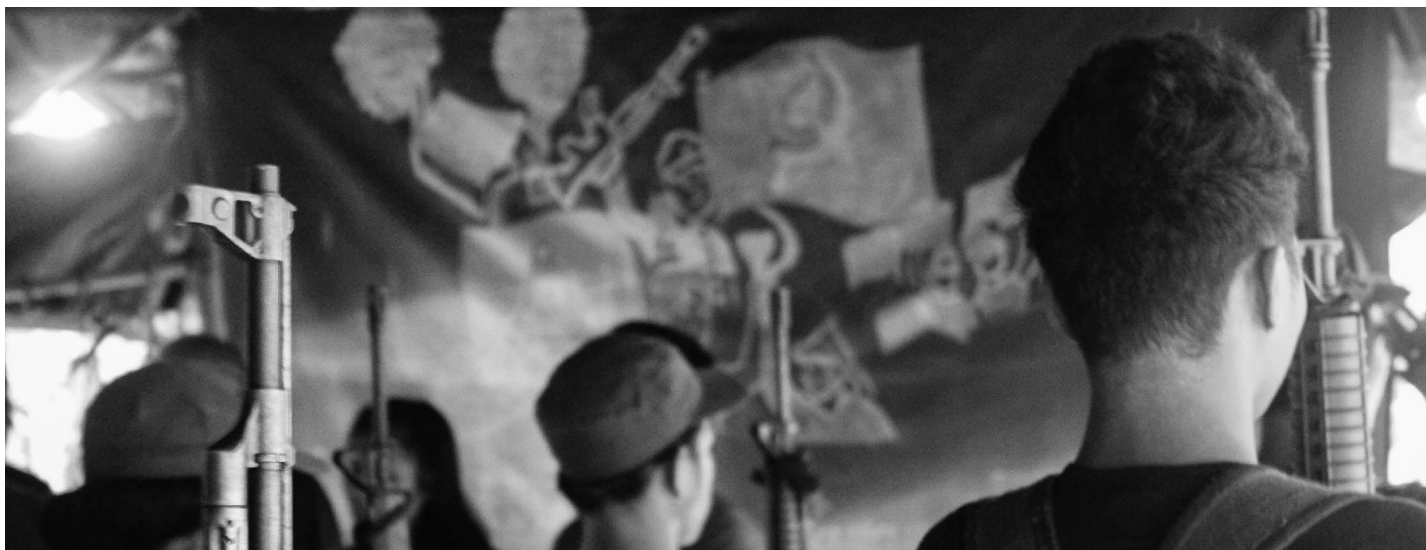
UNOM NGA ARMAS ngan iba pa nga higamit militar an boluntaryo nga ginsurender ha BHB han duha nga priso nga pumuga ha kapulisan ha Calbiga, Samar hadton Marso 15.

Ginsurender nira Rowel Mabahin ngan han iya menor de edad nga bugto an tulo nga M16, duha nga .45 nga pistola, ngan usa nga 9mm nga pistola. Kalakip liwat an tulo nga *ammunition pouch*, 12 nga magasin han M16 ngan 300 nga bala, duha nga *cellphone* ngan iba pa. Pumuga an magbugto samtang libang an mga pulis ha nahitabo nga ambus han BHB ha Motiong ngan yana aada na ha kustodiya han BHB.

Sigon ha magbugto, nagpursige gud hira nga pumuga tungod ha kabaraka para ha ira katalwasan. Gintarhug hira ni SPO1 Eduardo T. Burca, Jr. han Calbiga PNP nga isasalbeyds kahuman ipakita ha ira an bidyo nga nakuha han kapulisan han ambus ha Motiong. Gintortyur na hadto an menor de edad nga Mabahin hin buhu-

"6 nga armas...", sundan ha paypay 4

Bulawanon nga anibersaryo han BHB, ginselebrar ha Eastern Visayas

HUL-OS NGA KARAYHAK nga ginselebrar han katawhan han Eastern Visayas an bulawanon nga anibersaryo han ira hukbo, an Bagong Hukbong Bayan, hadin Marso 29.

Ha usa nga prente gerilya ha Samar, iginselebrar an okasyon kaupod an masa pira kaadlaw kahuman an petsa agud idungan ha kumperensya han mga kabras nga parag-uma ha lugar. Sigon kan Ka Timmy, lokal nga kadre han Partido, katuyuanan han selebrasyon nga tigamnan an rebolusyunaryo nga kasaysayan han prente agud magserbe nga inspirasyon ha ginbubuhat nga buruhaton rekoberi ngan kontrapyudal nga pakigbisog ha ira lugar. Naghalad an mga Pula nga mangaraway ngan an masa han magkadirudilain nga pasundayag sugad han mga kanta, sayaw, luwa ngan drama agud hinumdumon an mga namartir sakob han 50 katuig nga pakig-away han BHB, ngan ipasangyaw an mga natad han pakigbisog nga gin-aapihan nira komo hukbo han katawhan.

Nanawagan naman hi Karlos Manuel, tagapagyakan han BHB-Efren Martires Command, han pagpapakusog ngan pagpapahiluag han ginerilya nga pakiggerra agud padagmiton an pagpapatalsik ha pasista ngan terorista nga rehimen US-Duterte. Ginsaludaran niya an mga Pula nga mangaraway nga maisugon nga naghalad han ira ki-

nabuhi ha taktikal nga opensiba hadin Marso 28 ha Victoria, Northern Samar.

"Prinsipal nga buruhaton han BHB nga maglansar han taktikal nga opensiba ha panahon han eleksyon Mayo 2019. Amo ini an tukma nga baton ha natikapintas nga kontrarebolusyunaryo nga gerra ngan terorismo han estado han rehimen US-Duterte. Dugang pa, mas pa nga papaluyahon han mga ginerilya nga opensiba an paghahadi han diktaduryal nga rehimen US-Duterte ngan irehistro nga rebolusyon ngan diri an burges nga eleksyon an tinuod nga solusyon ha krisis ha Pilipinas," sigon kan Manuel.

Dugang ni Manuel, naglalaum an BHB nga pahihiluagon ngan papipintason hini an mga opensiba, ngan pahihitas-on an balitang han gerra han katawhan ha masunod nga tuig. Sering niya, nag-iinop hi Duterte nga mapupuyoy hini an BHB ngan an rebolusyunaryo nga kagiusan, ngan hiya an asegurado nga patatalsikon han katawhan Pilipino. ■

"6 nga armas...", tikang ha paypay 3

san an iya baba han tubig nga ginbutangan han harang ngan ginpipigre pa ini para la mahisulod ngan iya matulon. Grabe an kangalas han batan-on tungod ha iya nahaguman nga pagtortur.

Akusado an magbugto ha pan-ngawat han duha nga motorsiklo ngan pangastigo ha usa nga parag-uma nga nag-akusar ha ira han pan-ngawat. Sigon ha BHB-Efren

Martires Command, naduso hira nga magbuhat han mga krimen tungod han kakablasan, kagutom, ngan pagtamay han dunot nga katilingban. Andam an magbugto nga atubangon an rebolusyunaryo nga sistema han hustisya han Demokratiko nga Guberno han Katawhan tungod kay rerespetuhon an ira mga katungod ngan hahatagan hira han higayon nga magbag-o han kinabuhi. ■

Militarisasyon ha San Jose de Buan, natikagrabe

INABOT NA HA masobra 250 nga pamilya tikang ha mga baryo han Hagbay, San Nicolas, Can-aponte, ngan Sityo San Pedro, bungto han San Jose de Buan, Samar an napiritan nga mag-ebakwet tikang pa Marso 17 tungod ha natikagrabe nga militarisasyon nga ginbubuhat han 87th IB. Yukot-yukot nga taghimaryo an umiwas ha ira mga lugar ngan umukoy ha *evacuation center*, *covered court* ngan merkado ha bungto kahuman mag-insister an mga sundalo nga himuon nga *military barracks* an ira mga balay, kadungan an iba pa nga panalapas ha tawhanon nga katungod ngan internasyunal nga makatawo nga balaud.

Ha Brgy. San Nicolas, ha mismo nga *evacuation center* nagkakampo an mga sundalo samtang ha Brgy. Canaponte, ha lima nga balay han mga sibilyan hira naukoy, asya umiwas an mga tag-iya. Ha Brgy. Hagbay, tulo kabulan na nga gin-gagamit an balay ni Elsa Gabiana, residente, komo hedkwarters han mga sundalo. Samtang nakada ha baryo, piritay nira nga ginkukuhaan han mga ritrato an mga residente ngan ginpupukaw ha kaagahon agud pagpartisiparon ha mga sarbey kabahin han eleksyon.

Bisan nakada na ha bungto an mga nag-ebakwet, ginpalibutan la gihapon hira han mga sundalo nga *naka-full battle gear* ngan waray-wantas hira nga ginharas. Ginpanmuyayaw pa hini an mga lokal nga upisyal ngan ginpwera nga umatender ha usa nga "peace rally" ha katuyuanan nga piriton an mga nag-ebakwet nga "sumur-render" komo kaapi han BHB. Ginpanhimuwa pa han tagapagyakan han 8th Infantry Division nga hi Captain Reynaldo Aragonas ini nga mga panalapas ha mga katungod han mga sibilyan ngan ginduduso an buwa nga lokal nga erestorya pankamurayawan.

Tungod hini, maisugon nga nanawagan an mga residente kan Sharee Ann Tan, Gobernador han Samar ngan Tagapangulo han Regional Peace and Order Council, nga paiwason an mga sundalo ha ira lugar. Gin-imbatar hi Tan ha usa nga dayalogo hadton Marso 26 kalakip an mga upisyal han mga barangay, an Municipal Peace and Order Council, tinaglawas han Department of Interior and Local Government, alkalde han San Jose de Buan ngan mga upisyal han 87th IB. Kundi, waray bisan san-o magpakita hi Tan ha *evacuation center* ha luyo han pag-insister han mga residente nga ihunong an paggamit ha ira komo *human shield* han mga sundalo. Agud kundenaron ini, nagbuhat han bulag nga gios-protesta an mga re-

sidente, samtang nagsalawad liwat han reklamo an Katungod-Sinirangan Bisayas kontra ha 87th IB ha Commission on Human Rights. Nagbuhat naman han gios-protesta an Anakbayan-Sinirangan agud kundenaron an panharas han kasundaluhan ngan suportahan an panawagan han mga parag-uma.

Sigon naman kan Fr. Santiago "Ka Sanny" Salas, tagapagyakan han National Democratic Front-Eastern Visayas, dako nga kahibangan ha kinabuhi ngan pakabuhi han mga residente an igindudurot han panmaihaan nga operasyon militar. Dugang niya, gin-iimbestigaran han demokratiko nga gubyrno han katawhan an posible nga pagkakadabi ni Tan ha pagdeploy han mga sundalo tikang hini nga Pebrero ngan an ginhimo hini nga mga sarbey kabahin ha eleksyon agud butad nga mangampanya kontra ha mga progresibo nga *party-list* ngan mga lokal nga kandidato nga nag-uundong han adyenda han katawhan. Ginkundenar ni Fr. Salas an ginpakusog nga okupasyon han militar ha kabaryuhan agud seguruhon ni Tan an mga boto para ha eleksyon.

■

Lider han People Surge ha Borongan, ginpatay

LABAW NGA NATIKAGRABE an kabangis ilarum han rehimen US-Duterte ha pagpatay han usa nga lider han People Surge ngan *coordinator* han Bayan Muna ha Borongan, Eastern Samar han mga diri kilalado nga tawo hadton Marso 12 dapit alas-7:15 han gab-i. Ginpanmusil han mga sakay ha motorsiklo hi Jims Viñas, 75, atubangan han iya balay ha syudad han Borongan.

Ginkundenar ni Atty. Neri Colmenares, kandidato han Makabayan para ha pagkasenador, an pagpatay kan Viñas ngan an malisyoso nga akusasyon han Borongan PNP nga an mga aktibista amo an nagbuhat han krimen. Sigon naman ha People Surge, ini nga pagpatay kaparte han sistematisiko nga pagpuypoy han mga pwersa han estado ha mga progresibo nga organisasyon ha Eastern Samar, sugad han pagpatay ha usa nga kaapi han San Mateo Small Farmers' Association hadton 2018. Tuig 2014 ngada 2018 nagin aktibo hi Viñas ha pagpapana-wagan ha panhahatag han saad nga pinansyal nga ayuda ha mga nagin biktima han *supertyphoon* Yolanda.

Pan-gigipit ha mga magtuturo. Gindidid-an han pira nga mga lokal nga upisyal han Department of Education (DepEd) an mga magtuturo nga kaapi han Alliance of Concerned Teachers (ACT) ha ira lugar nga magserbe komo *election inspector* ha tiarabot nga eleksyon ha Mayo. Ha usa nga pahayag, ginsering han ACT nga ha Eastern Samar, nag-aanunsyo an mga upisyal han DepEd ha mga eskoylahan ngan seminar nga diri poyde magin kaparte han *board of election inspectors* an mga kaapi han ACT. Magkaiba an ACT nga unyon han mga magtuturo ha *party-list* nga madalagan para ha eleksyon, labina gintukod ini usa kadekada antes magtikang an sistema nga *party-list* hadton tuig 1995. Talapas liwat ha Republic Act 10756 an pagdiri ha mga magtuturo nga magin *poll watcher*.

Demolisyon. Maabot ha 30 nga pamilya an napalayas ha ira mga balay ha Barangay 6A Sto. Niño Extension, Jones Extension, Kassel ngan Anibong ha Tacloban City tungod ha ilegal nga demolisyon nga ginbuhat han City Engineers Office tikang Pebrero 28 tubtub Marso 1. Sigon ha People Surge, ini nga pag-atake ha mga komunidad han mga kablas ha syudad kaparte han "restructuring" han Tacloban agud kumarawat han mga mamuruhunan para ha mga proyekto nga pan-imprastruktura kahuman manlasurbo an Bagyo Yolanda. Ginlalauman nga madudugngan pa an mga demolisyon ha Leyte subay ha programa nga Build, Build,

Build han rehimen Duterte, kalakip dinhi an Tide Embankment Project ngan relokasyon han UP Tacloban. Kinahanglan mapabaton an gubyrno han syudad tungod ha pagbale-waray hini ha katungod ha sadang nga abiso han mga naukoy, kawarayan han babalhinan, ngan panharas ha mga kabatan-unan-estudyante nga nakig-usa agud depensahan an mga kablas ha syudad.

Red-tagging ha mga estudyante. Malisyoso nga ginsumpay han usa nga sundalo han AFP ha rebolusyunaryo nga kagiusan an usa nga organisasyon han mga kabatan-unan-estudyante han University of the Philippines (UP) Tacloban hin magyakan ini ha usa nga klase han Reserve Officers Training Corps (ROTC) hadton Marso 10. Kahuman han klase, nagsering an usa nga Philip Acala nga an iya kaklase hadto nga kaapi han nasering nga organisasyon kaapi na han BHB, ngan diri kuno gintutugutan an pag-iwas hini nga organisasyon. Gindiskorahe liwat niya an pag-upod han mga estudyante ha mga rali. Sigon ha Pulso, hini nga insidente klaro nga an AFP ginaatake an mga bataan nga katungod han mga estudyante, ginkokompromiso an ira katalwasan ngan nagpapasamwak han kahadlok ha ira han-ay. Gin-ayat hini an administrasyon han eskoylahan nga tumindog para ha ira mga estudyante ha panahon nga gintatalumpigos hira.

Mila Tan ngan pamilya, nawong han kurapsyon ngan pasismo ha Samar

Bisan ha paggawas han desisyon han korte nga nagduon ha kaso nga graft kan Milagrosa Tan, presente nga tinaglawas han segundo distrito han Samar ha Kongreso, nagpapadayon an paghahadi han iya pamilya ha prubinsya. Hi Tan amo an nakagpiyansa ha sentensya han Sandiganbayan nga 115 katuig han kaprisuhan ngan diskwalipikasyon ha pagkapot han bisan ano nga gin-eleher nga pusisyon. Ha luyo hini, posible pa nga humiluag an ira poder kahuman han tidaraon nga eleksyon.

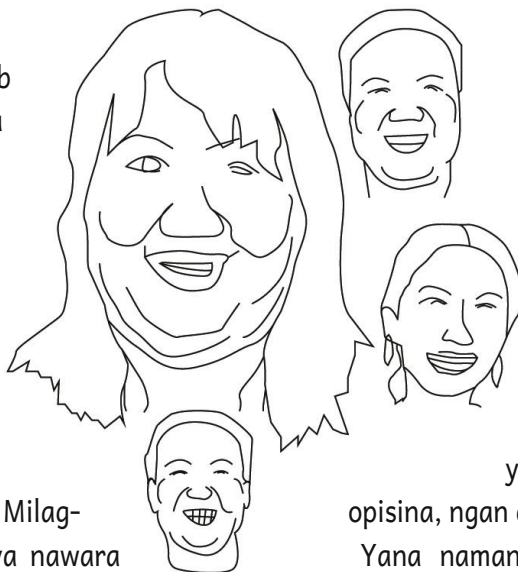
An pamilya Tan amo an sakob na han pira ka tuig nagkapyot ha poder han prubinsya, nagpahimulos han ira mga pusisyon, nagpahurak han kurapsyon, ngan nagpapintas pa han pasismo ha lokal nga nataran.

Nagtikang an pagsakob ha pulitika han mga Tan hin lumingkod komo kaapi han Sangguniang Panlalawigan han Samar hi Milagrosa Tan, komo kasaliwan han iya nawara nga asawa nga asya unta an malingkod hadton 1998. Bisan man kun bag-o la nga sakob ha pulitika, nahibaro dayon hi Mila Tan han pasikut-sikot han dunot nga tradisyunal nga pulitika. Nakigdinukot hiya kan hadton anay Gobernador Jose Roño para ha tugway ngan madinaugon nga nakalusot ha mga sumunod nga eleksyon. Pag-abot han takna nga diri na paborable para ha iya, nagpasingadto hiya ha bag-o nga agaron nga amo naman an anay Gobernador Tomas Ricalde. Pinaagi han pagtirok han pulitikal ngan pinansyal nga kapital, umabot naman an punto nga diri na la hingyap kundi hirani na nga kamatuoran an pinakahitaas nga pusisyon ha lalawigan. Hadton eleksyon 2001 madinaugon hi Mila Tan komo bag-o nga gobernador han prubinsya. Tikang hini, padayon na an pagpinariko ni Tan ha iya kalugaringon.

Waray mag-iha, ginseguro na ni Tan an pagkonsolidahan han iya pulitikal nga gahum pinaagi na han pagbug-os han pulitikal nga dinastiya. Iginpanta ngan dumaug an iya mga anak hadton eleksyon 2007 – hi Sharee Ann amo an presente nga gobernador, ngan hi Stephen James, bise-gobernador. An pudo nga anak ni Mila nga hi Michael Arnold amo naman an madalagan utro yana nga tidaraon nga eleksyon 2019.

Kurapsyon

Nalambigit hi Mila Tan ha magkadirudilain nga mga

isyu han kurapsyon ngan anomaliya samtang gobernador, tikang ha lahos ha badyet nga mga *waiting shed*, *ghost employees*, bogus nga proyekto paghingayad han ospital ha prubinsya, pagdispalko han *disaster response* fund han kapitolyo, pagseguro nga mga urupod an nakakakuha han tinagdagko nga proyekto nga imprastruktura ilarum han iya opisina, ngan damo pa nga iba.

Yana naman nga nalingkod komo Gobernador hi Sharee Ann, an mga proyekto pan-imprustruktura han kapitolyo amo naman an haros ngatanan nahingadto ha kompaniya ha konstraksyon han iya asawa. Hadton ligal pa an Priority Development Assistance Fund, gin-embudo gihapon ni Mila an iya PDAF komo kongresista ha mga proyekto nga paghingayad han kakarsadahan nga puros an kompaniya han iya umagad an nakadara.

Ginlansar ni Sharee Ann an Spark Samar, nga daw kuno eko-turismo nga programa han probinsya nga amo naman an nakikit-an nga bag-o nga huthutan han pamilya tikang ha pondo publiko.

Pasismo

Gawas han mga kaso han pangurakot, padrino nga sistema, ngan iba pa nga pagpahimulos han ira mga pusisyon ha gobyerno, usa pa han dako nga sala han mga Tan ha katawhan an butad nga pasismo kontra ha katawhan.

Hadton 2006, samtang ginlalasurbo an prubinsiya han militarisasyon – *hamletting* han mga komunidad, panmomba ngan waray pagpili nga panmusil, panmatay pareho ha kabaryuhan ngan kasyudaran hadton kumander han 8th Infantry Division hi Maj. Gen. Jovito Palparan, waray ginhimo an anay gobernador nga hi Mila Tan agud ugopan an mga molupyo nga nag-uungara nga ma-

"Mila Tan....," *tikang ha paypay 8*

palayas ha rehiyon ngan papagbatu-
non an gintawag nga "berdugo" nga
hi Palparan.

Gin-gagamit gihapon han pamil-
ya Tan an 8th ID komo pinakadako
nira nga armado nga protektor. Gin-
bubusog han pamilya an mga upisyal
han 8th ID pinaagi han milyun-mil-
yon nga balor han *kickback* ha mga
dagko nga proyekto han Payapa at
Masaganang Pamayanan o PAMANA
ngan iba pa nga kontra-insurhensiya
nga mga programa.

Padayon nga nagmementinar an
pamilya Tan han ira kalugaringon
nga mga *goons*.

An lanong nga Montealto nga
grupo han goons ngan adton aada ha
bungto han Matuguinao amo ngadu-
ha an ginpopondohan ngan ginpapa-
luyuhan han mga Tan. Ini ngaduha
nga mga grupo han goons amo an
responsable ha waray wantas ngan
makarima-dima nga panmatay ha
prubinsya, partikular ha primero nga
distrito kun diin balwarte han mga
nabibilin nga kontra ha pulitika han
pamilya Tan.

An pinakabag-o nga sala han pa-
sismo han dinastiya Tan amo an ka-
waray pagpaid ni Sharee Ann komo
gubernur ngan tagapangulo han
Regional Peace and Order Council ha
mga molupyo ha bungto han San Jo-
se de Buan nga ha presente amo an
nag-aantos han mga panalapas ha
tawhanon nga katungod nga binuha-
tan han mga elemento han 87th
Infantry Battalion ilarum han 8th
ID. Hadton Marso 28, nagpakabuta-
bungol an gobernador nga Tan ha
mga araba han mga molupyo han San
Jose de Buan nga naghangyo han da-
yalogo giutan nira, upisina ni Tan,
ngan han upisyales han 87th IB.
Hingyap han mga molupyo nga ugo-
pan ni Tan an katawhan ngan pala-
yason an 87th IB nga ginhimo na nga

Pacific Partnership ha Tacloban, interbensyon militar han US

Ha ikaduha nga higayon, umabot ha Tacloban hadton Marso
11 an mga tropa han US ngan iba pa nga nasud para ha
2019 Pacific Partnership, an gin-ngaranan nga pinakadako nga
"humanitarian assistance ngan disaster relief" nga pagpapahia-
ra ha rehiyon han Asia-Pacific, ngan ika-8 nga okasyon han pagbu-
hat hini ha Pilipinas. Masobra 300 nga tropa han US ngan iba pa
nga nasud an pumartisipar ha mga "sibilyan-militar nga aktibi-
dad," lakip an paghimo han mga *evacuation center*, paghahatag
han serbisyo medikal ngan pagpapasundayag han banda han US
Navy, sugad han ginhimo hini han una nga buhaton an misyon ha
syudad hadton 2014.

Diri aksidente la an oka-
syon hini nga pagpapahia-
ra. Haros kadungan nga ginbuhat
an Pacific Partnership ha
Exercise Salaknib, usa pa nga
pagpapahia- militar ha Nueva
Ecija ha Luzon tikang Marso 4
tubtub 14 nga gin-apihan han
1,600 nga sundalo nga Ameri-
kano. Hadto naman nga Marso
17, nagtikang an pira nga akti-
bidad para ha ika-35 nga Bali-
katan Exercises ha South ngan
Central Luzon, nga aapihan

han 3,500 nga sundalo nga
Amerikano ngan 4,000 nga
sundalo nga Pilipino ha Abril.

Dugang nga naklaro an in-
terbensyunista nga adyenda
han US ha pagbisita ha Pilipi-
nas ni Michael Pompeo, sekre-
taryo han estado han US. An
bisita ni Pompeo kaparte han
utro nga paglansar han mga
ehersisyo militar ha mahugot
nga kunsabohay ni Delfin Lo-
renzana, sekretaryo han de-
pensa han Gubyrno han

"Pacific Partnership....," *sundan ha paypay 10*

barracks an mga komunidad han mga
kabras nga parag-uma. Pero, waray
magpakita hi Tan ngan ginpasagdan
an makuri nga kamutangan han mga
nag-ebakwet nga namumutang ha
evacuation facility, covered court,
ngan bisan ha merkado publiko
ngadto ha sentro han bungto.

Padayon an pagpahimulos han
mga Tan ha ira tagsa-tagsa nga mga
pusisyon. Padayon gihapon an kawa-
ray pagpaid ha mga molupyo. Pada-

yon gihapon an pan-ngawat, pagbal-
hin han pondo publiko nga para unta
ha serbisyo amo an nahingadto ha
bursa hini nga mga buwaya nga puli-
tiko. Padayon gihapon an panmatay
han ira mga *goons* ha bug-os nga
probinsya, an pasismo nga binuhatan
han ira mga batos ha militar. Amo ini
an karuyag sidngon han mismo islo-
gan han dinastiya para yana nga pi-
niliyag – "Aksyon Padayon." ■

"Pacific Partnership...", "tikang ha paypay 8

Republika han Pilipinas. Hadto pa man, klaro na an adyenda nga interbensyon militar nga gintatago ha taming han mga *mercy mission*. Katuyuanan ni Lorenzana nga pakusgon pa an presensya ngan panginginlabot han US pinaagi han aktwal nga pag-api ha mga operasyon nga "kontra-terrorismo" labot pa ha dugang nga ayuda nga kwarta ngan armas.

Ha katuyuanan nga tahuban an militarista nga adyenda hini, gin-gagamit han imperyalismo nga US an "humanitarian assistance ngan disaster relief" nga dul-ong han mga tropa hini ha mga nasud nga bulnerable ha kalamidad, sugad han Pilipinas. Pinaagi han *disaster militarism*, napapasunod hini an mga nasud nga ginbubuligan, nakakapahamot han imahe, gintatagan rason an presensya han mga tropa ngan ginduduso an interbensyunista nga adyenda hini – bisan pa diri man pagbulig ha panahon han kalamidad an prinsipal nga buruhaton han militar ngan may iba nga personel nga poyde maghimo hini.

Han bay-ugon han linog an Japan hadton 2011, ginlansar han US an Operation Tomodachi komo *humanitarian mission* ngan gumastos han \$80 milyon dolyar han ayuda. Waray pag-iha, nagsaad an Japan nga magastos ini han ¥188 milyon para ha mga pasilidad militar han US ha teritoryo hini. Kahuman manlasurbo an bagyo nga Yolanda hadton 2013, ginbuhat han US an Operation Damayan ngan kahuman han pira kabulan an 2014 Pacific Partnership ha Tacloban. Ha dayuday, ginpirma han an Enhanced Defense Cooperation Agreement (EDCA) agud makapanukod an US han mga pasilidad ha mga base militar han Pilipinas. Hini nga Enero, usa nga "humanitarian assistance and disaster relief warehouse" (imbakan han gamit) para ha militar han US an gintindog ha usa nga *air base* han Pilipinas ha Luzon.

Ginpapintas liwat han US an pagpapakita hini han pwersa ha panahon hini nga mga pagpapahiara. Para ha Pacific Partnership an mga tropa han Amerika sakay han dagko nga mga *command ship* nga USNS Brunswick ngan USNS Fall River. Hini naman nga Marso 14, dumuong ha Manila Bay an USS Blue Ridge, an prinsipal nga bokis de gerra han US Navy nga ha sobra nga kadako ngan kada-

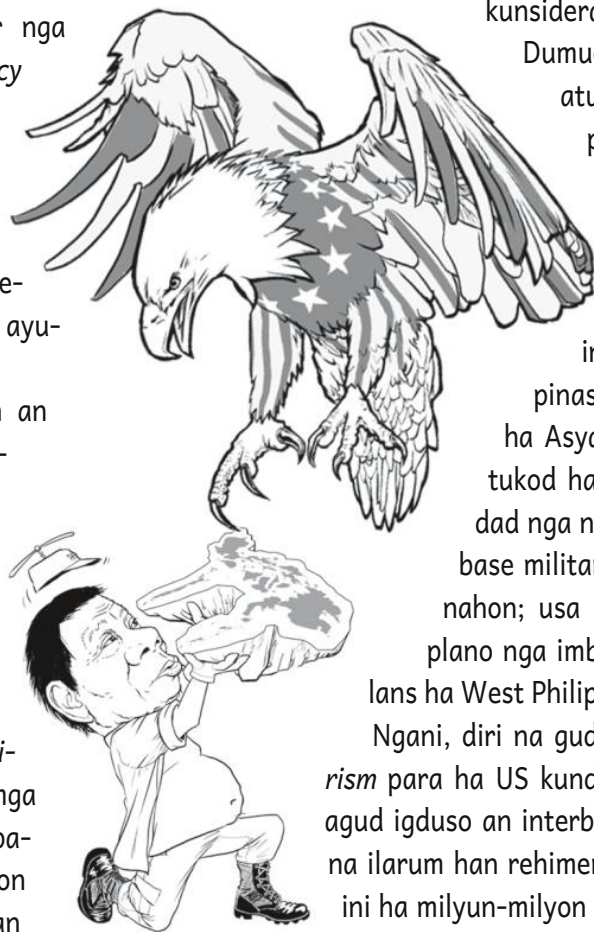
mo han tropa nga kaya isakay (3,000 nga sundalo) ginkukunsidera komo base militar ha kadagatan.

Dumuong an barko agud mamostura atubangan han pagtipa han China ha panginginlabot han US ha West Philippine Sea ngan pag-insister komo imperyalista nga agaron han Pilipinas.

Ha kamatuoran, kaparte ini han pag-aandam han US ha Pilipinas komo lansaran hini ha pakiggerra ha Asya-Pasipiko. An *warehouse* nga gintukod ha Luzon hadi usa la ha mga pasilidad nga nakatalaan nga tukuron ha lima nga base militar han Pilipinas ha tiarabot nga panahon; usa dinhi ha Palawan tutukuron ngan plano nga imbakan han higamit para ha sarbeylans ha West Philippine Sea.

Ngani, diri na gud nakakasadang an *disaster militarism* para ha US kundi butad na ini nga nanginginlabot agud igduso an interbensyunista nga adyenda hini, labina ilarum han rehimen Duterte. Kun hadto, kuntento na ini ha milyon-milyon kadolyar nga balor han gamit ngan ayuda militar nga ginbubuhos ha AFP, yana butad na nga naapi an mga tropa nga Amerikano ha mga operasyon militar han rehimen Duterte para ha "kontra-insurensiya" pinaagi han paghahatag han kabug-usan nga direksyon ngan suporta nga lohistikal ngan intelidyens, sugad han ginhimo hini ha pag-ensirkulo ha Marawi City. Bisan an "whole-of-government" at "whole-of-society" nga balayan agud puypuyon an rebolusyunaryo nga kagiusan nga gin-iimplementar yana ha Executive Order 70 nga amo an naghimo han National Task Force (NTF) to End Local Communist Armed Conflict mayda bendisyon ngan partisipasyon han US pinaagi han Operation Pacific Eagle-Philippines ngan gin-gigiyahan han 2009 Counterinsurgency Guide han US.

Tungod ha kontrarebolusyunaryo ngan mapanmuy-poy nga kinaiya han mga pagpapahiara-militar nga sugad hini, angay la nga kundenaron han katawhan han Eastern Visayas an ginbuhat nga Pacific Partnership ngan iba pa nga pagpapahiara-militar nga duso han imperyalismo nga US ha nasud. Responsable hi Duterte para ha pagbaligya ngan pagtamak ha soberaniya han Pilipinas, ngan tungod hini angay pagbatunon an iya rehimen pinaagi han pagpapasulong han gerra han katawhan ngan armado nga pakig-away kontra ha AFP ngan imperyalista nga agaron hini, ibagsak an naghahadi nga sistema ngan kabuton an nasyunal nga katalwasan ngan demokrasya. ■

KALIBSUGAN HAN KATAWHAN

Buruhaton medikal, mahinungdanon ha gerra han katawhan

Inabot ha 30 nga molupyo han Brgy. Kapayas (diri tinuod nga ngaran) an nahatagan han serbisyo medikal han usa nga yunit han BHB ha Samar hini nga Marso, komo parte han pagsalin-urog han ika-50 nga anibersaryo han hukbo han katawhan yana nga tuig ngan han buruhaton rekoberi han platun ha ira lupgop.

Panahon pa han diktadura nga Marcos nagigiusan han mga kasama an Brgy. Kapayas, nga kaparte han pito nga iba nga baryo han klaster nga gin-gigiusan han platun. Kundi tungod ha dirudilain nga internal nga kaluyahan han masa ngan han yunit han BHB, kalakip an dagkot-parong nga pamaagi han pagrekober, bisan pa mayda sanga han Partido ha Brgy. Kapayas, diri nakakapamuno hin naglulugaring an mga gintudlok nga lider.

Labot hini, haros ngatanan nga Pula nga mangaraway ha pinagguti nga platun bag-o pa la ha kagiusan, kulang pa an kahibaruan ha pag-oorganisa, o diri ngani kulang liwat an kahibaruan nga medikal.

Komo parte han katuyuanan han prente nga komite nga himuon nga dirudiretso an pagrekober ha erya, kaparte han programa hini nga parayhakon an buruhaton medikal han platun. Nagbuhat hira han pagpahiar ha Batayang Oryentasyon at Kaalamang Pangkalusugan (BOKP) nga gin-apihan ngaduha han bag-o ngan maiha na nga Pula nga mangaraway. Ini agud seguruhon nga andam maghatag han serbisyo medikal ha masa ngan makabulig ha pagbreyktru ha erya.

Bug-os gud an suporta han komite ha treyning. Bag-o an aktwal nga pagpahiar, ginseguro hini nga may-ada pwera nga nakaalutaga ha pag-undong hini, sugad han nageseguro ha seguridad, pasilidad, pinansya, ngan mga naka-print nga *handout* nga gagamiton han mga estudyante.

Nagserbe komo instruktur ngan kabug-usan nga tagpasilitar han treyning an *staff* han panrehiyon nga medikal nga grupo, upod an iba nga gin-imbatar nga trabahador ha panlawas tikang ha sentro nga urban sa gawas han rehiyon. Ha luyo han kakulangan ha tawo ngan pira nga kadagmitan nga isyu ha seguridad, nahuman an ngatanan nga topiko han BOKP kahuman an usa kasemana. Nahimo nga marayhak ngan marisyo an treyning kun diin gumamit an mga instruktur han biswal nga bulig sugad han *powerpoint* ngan bidyo. Sigon ha mga estudyante, nakabulig liwat an utro nga pagpakiana ha ira han instruktur agud marebyu an leksyon tikang ha naglabay

nga adlaw.

Kahuman han treyning, diretso nga naghimmo an platun han klinika han katawhan ha Brgy.

Kapayas. Kabakyang an sanga han Partido ngan an YM nga amo an nagseguro han seguridad, magkalain-lain nga serbisyo medikal an ginhatag nira ha mga residente sugad han *check-up*, akupangtura, bentusa, ngan paghimmo han herbal nga tambal.

"Usa kabeses la ako nagpa-akyu, бага naglamrag na an ngatanan!" sering ni Mano Pedring, usa nga lagas ngan residente han Brgy. Kapayas nga nahatagan han serbisyo ha klinikang bayan. Maiha na nga may problema ha mata hi Mano Pedring, kundi kahuman la han usa nga sesyon han akupangtura, naabat na niya an pagbabag-o ha iya pagkita.

Tikang hini, waray na pag-alang an platun ha pag-"serbises" diri la ha mga taga-Brgy. Kapayas kundi ha magkalain-lain nga baryo nga gin-gigiusan nira, bisan an batakan nga kurso nga medikal pa la an nakukuha nira. Dirudiretso liwat an mga *follow-up* nga sesyon han akyu ha mga nagin pasyente. Sigon kan Ka Nancy, usa ha mga imbitado nga instruktur, labaw nga mas importante nga ipadayon han mga estudyante an ira pagpahiar ngan pag-aram.

Optimistiko an platun para ha bubuhaton nira nga buruhaton rekoberi ha klaster. Gamit an ira bag-o nga kahibaruan, ngan ha suok nga paggiya han prente komite, andam an mga Pula nga mangaraway nga magsagawa han serbiyo medikal ngan buligan an masa ha ira mga kampanya para ha pagpasulong han gerra han katawhan. ■

**An mga suhestyon nga panmedikal nga ginpasaro dinhi para la ha mga ordinaryo nga mga sakit. Seguruhon giha-pon nga makakonsulta ha medik han BHB o ha doktor.*

